Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID)
Postboks 8019 Dep

0030 Oslo

Vår ref:	Saksbehandler:	Dato:
25/00663-2	Eline Skogerbø Sørhaug	12. november 2025

Svar på høring av ny lov om særskilt innsats mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold

Barneombudet viser til høringsbrev datert 10. oktober 2025, om høring av forslag til ny lov om særskilt innsats mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold.

Barneombudet mener at forslaget om tydeligere regulering av informasjonsdeling av personopplysninger og deling av taushetsbelagte opplysninger i arbeidet med saker om negativ sosial kontroll og æresmotivert vold er viktig for å sikre plikten myndighetene har til å ivareta barnets beste ved alle handlinger og avgjørelser som berører barn. Myndighetene har også plikt til å iverksette tiltak, inkludert lovgiving, for å oppfylle barns rettigheter etter Grunnloven § 104 og FNs barnekonvensjon. Særlig viktig i denne sammenhengen er artikkel 11 i barnekonvensjonen om beskyttelse mot kidnapping: «Partene skal treffe tiltak for å bekjempe at barn ulovlig føres ut av landet og ikke føres tilbake fra utlandet» og artikkel 19 om beskyttelse mot vold og utnytting: «Partene skal beskytte barnet mot alle former for fysisk eller psykisk vold, skade eller misbruk».

Barneombudets innspill oppsummert:

- Satsning på forebygging er viktig for å forhindre negativ sosial kontroll og æresmotivert vold
- Nødvendig med en felles forståelse av når opplysninger kan deles fordi det er nødvendig for å yte forsvarlig bistand
- Barn må få alderstilpasset informasjon om hva tjenestene bruker opplysninger til og hva konsekvensen kan være av å dele opplysninger videre

Forebygging for å forhindre negativ sosial kontroll og æresmotivert vold

Barneombudet mener at det er svært positivt at departementet har fokus på forebygging. Forebygging kan først og fremst forhindre at negativ sosial kontroll og æresmotivert vold skjer, men det kan også være med på å redusere mistilliten til hjelpetjenestene. En reduksjon av mistilliten til hjelpetjenestene kan føre til at flere ber om hjelp eller forteller at de er redde for å bli utsatt for negativ kontroll eller æresmotivert vold.

Torggata 2-4,
0181 Oslo

Postboks 8889 Youngstorget,
0028 Oslo

post@barneombudet.no
+47 22 99 39 50

barneombudet.no
EHF/org.nr.: 971527765

I høringsnotatet vises det til tjenester som jobber med å administrere arbeidet med særskilt innstas mot negativ sosial kontroll. Tjenestene som nevnes i høringsnotatet er Mangfoldsrådgivere i Integrerings- og mangfoldsdirektoratet som er utplassert ved skoler, spesialutsendinger for integreringssaker på utvalgte utenriksstasjoner og Kompetanseteamet mot tvangsekteskap. Dette er tjenester som helt nødvendig i det forebyggende arbeidet. Samtidig er det viktig at alle som jobber med barn og unge, for eksempel på skoler og i barnehager, har kompetanse til å se hvordan sosial kontroll kommer til uttrykk.

Deling av taushetsbelagte opplysninger og samtykke

Barneombudet er enige med departementet i at det er nødvendig med lovregler for deling av informasjon mellom tjenester som jobber med negativ sosial kontroll og æresmotivert vold.

Departementet påpeker i høringsnotatet at «i alle tilfeller vil det være viktig at den utsatte får informasjon om hvordan tjenestene bruker opplysningene, og hvilke konsekvenser dette kan få». Barneombudet mener at dette er særlig viktig for å opprettholde tillitten til tjenestene. Departementet skriver også i høringsnotatet at tillit er særlig viktig i møtet mellom elever og mangfoldsrådgivere, og at denne tillitten kan svekkes dersom opplysninger fra fortrolige samtaler dokumenteres og oppbevares. Vi er enige med departementet i at opplysninger som utgangspunkt ikke skal behandles eller deles uten samtykke, kun når dette er nødvendig for å yte forsvarlig bistand. Det er ikke definert i høringsnotatet hva «forsvarlig bistand» er og det er heller ikke nevnt som et vilkår for deling av informasjon i lovforslaget. Slik vi forstår det skal dette være en annen terskel for deling av informasjon enn den terskelen som er satt i avvergingsplikten og meldeplikten til barnevernstjenesten. For at disse reglene skal fungere på best mulig måte, er det viktig med en felles forståelse av hva som ligger i forsvarlig bistand. Barneombudet mener derfor at det er nødvendig med en tydelig definisjon av hvor terskelen for hva som er forsvarlig bistand ligger. Dersom forsvarlig bistand er et vilkår for deling av informasjon, mener vi også at dette bør tas inn i loven. Dette er viktig for å sikre like håndheving av reglene og for å unngå usikkerhet rundt når opplysninger kan deles uten at den utsatte har gitt samtykke til deling.

Barns rett til alderstilpasset informasjon

I forbindelse med samtykke nevner departementet i høringsnotatet at den utsatt må få informasjon om hvordan tjenestene bruker opplysningene og hvilke konsekvenser det får. Dette er vi enige i. Likevel vil vi påpeke at barn dersom det er barn som skal samtykke til deling av informasjon de har gitt i fortrolige samtaler med en voksen de har tillitt til, er det viktig at informasjonene om hvordan tjenestene bruker opplysningene og hva konsekvensene kan være ved å dele opplysninger videre blir gitt på en alderstilpasset måte. Dette forutsetter barnefaglig kompetanse hos blant annet mangfoldsrådgivere, men også andre som jobber med barn. Barn må trygges i at det finnes hjelp, og få støtte i hvordan de skal håndtere ambivalensen mellom den negative sosiale kontrollen de opplever og ønsket om å beskytte sin egen familie.

Med vennlig hilsen

Torggata 2-4,
0181 Oslo

Postboks 8889 Youngstorget,
0028 Oslo

post@barneombudet.no
+47 22 99 39 50

barneombudet.no
EHF/org.nr.: 971527765

Ivar Stokkereit
fagsjef

Eline Skogerbø Sørhaug
rådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.

Torggata 2-4,
0181 Oslo

post@barneombudet.no
+47 22 99 39 50

Postboks 8889 Youngstorget,
0028 Oslo

barneombudet.no
EHF/org.nr.: 971527765